MANIFEST:

Laat alle jongeren meedoen!

Zet in op een stevige en duidelijke rol voor het kinder- en jongerenwerk

Sociaal Werk Nederland

Laat alle jongeren meedoen!

Zet in op een stevige en duidelijke rol voor het kinder- en jongerenwerk

Kansenongelijkheid ontstaat door opgroeien in armoede. Naar schatting leven er in 2024 **230.000 jongeren onder de armoedegrens**. Dat is een stijging van 6,1 procent naar 7,1 procent van Nederlandse jongeren (CPB, 2023). Opgroeien met geldzorgen heeft een groot effect op het mentale welzijn van kinderen en jongeren en op de mate waarin zij kunnen meedoen in de samenleving (UNICEF, 2023). We weten dat de algehele **mentale gezondheidsproblemen** onder jongeren sinds 2015 zijn toegenomen, dit leidde tot een groei in het gebruik van jeugdzorg van 23 procent (CBS, 2022). Door een toename in armoede en een groeiende welvaartskloof is er ook toename in kansenongelijkheid voor kinderen en jongeren. Bovendien **neemt het aantal jonge minderjarigen betrokken bij ernstige criminaliteit toe** (Beerthuizen et al., 2021).

Kinderen en jongeren verdienen alle kansen om gezond en gelukkig op te groeien tot zelfstandige en veerkrachtige volwassenen. Vanuit het sociaal werk zien wij dat niet alle kinderen en jongeren deze kansen krijgen. Daarom roepen wij op vanuit Sociaal Werk Nederland: Geef kinderen en jongeren de aandacht die zij verdienen en zorg dat zij mee kunnen doen in de samenleving. Om alle jongeren mee te laten doen is een duidelijk beleid, met een stevige en duidelijke rol voor kinder- en jongerenwerk, cruciaal. Dit manifest is dan ook gericht aan gemeenten, het jongerenwerk zelf, de landelijke overheid en de beroepsopleidingen. In dit manifest schrijven we over jongerenwerk en jongeren. Daarmee bedoelen we ook kinderwerk en kinderen.

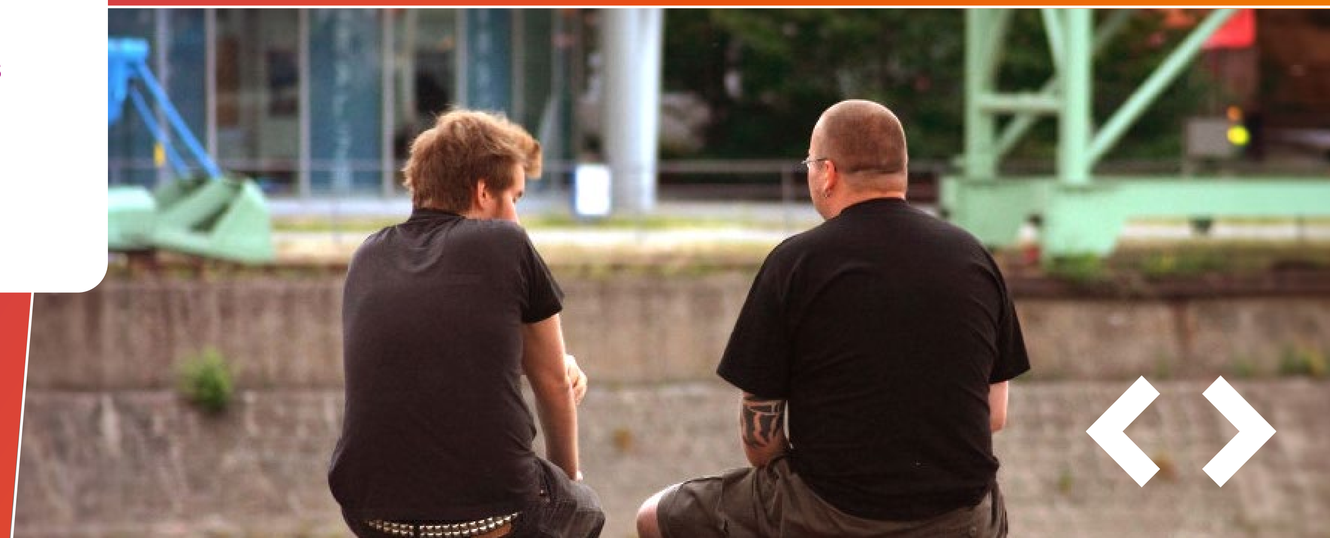

Sociaal Werk Nederland

Jongerenwerk versterkt talenten van jongeren, steunt hen vanaf jonge leeftijd en helpt het escaleren van problemen voorkomen

Aandacht van jongerenwerkers helpt jongeren om hun plek te vinden in de maatschappij. Dat het jongerenwerk hierin slaagt blijkt uit onderzoek van Youth Spot. (**» Publicaties Youth Spot - Effectiviteit - HvA**)
Jongeren krijgen ondersteuning bij hun zoektocht naar wat hen interesseert en motiveert. Jongerenwerkers helpen hen om plannen voor de toekomst te maken, bijvoorbeeld met het vinden van een stageplek of betaald werk.

Jongerenwerkers hebben zicht op problemen die spelen bij jongeren op wijkniveau, zoals betrokkenheid bij criminele groepen, gezinsproblematiek of gevoelens van eenzaamheid. Jongerenwerkers staan dichtbij jongeren en kunnen daardoor bijtijds voorkomen dat de problemen ernstiger worden.

"Jongerenwerkers zijn er om de talenten van alle jongeren te ontwikkelen en tot hun recht te laten komen." – Ufuk Kâhya, voormalig wethouder gemeente

Bekijk: https://youtu.be/9rewGHuUMfw

Sociaal Werk Nederland

Jongerenwerkers zijn effectief omdat ze jongeren weten te vinden

Jongerenwerkers zijn aanwezig, maken contact en gaan in gesprek bij belangrijke vragen. Dat kan op straat, op school, online, op een sportveldje of thuis bij de jongere. In jongerencentra helpen de jongerenwerkers de jongeren vooral zelf activiteiten te organiseren en zijn ze aanwezig als steun en vraagbaak waar nodig.

"Jongeren gaan in de toekomst alleen maar meer online doen, wij moeten dus ook bijblijven en blijven aansluiten bij nieuwe trends en ontwikkelingen." – Alef Sies, jongerenwerker Amaryllis

Bekijk: https://youtu.be/2ziZ5oTml9I

"Je kan ze ook juist weer even iets positiefs bieden binnen het jongerencentrum. Aan de ene kant heb je het probleem en daarmee ben je bezig bij de hulpverlening en bij ons ga je iets positiefs doen."

- Jongerenwerker (Sonneveld, 2022)

Sociaal Werk Nederland

Het werk van jongerenwerkers is niet altijd eenvoudig te begrenzen. Wat doet jongerenwerk juist wel en wat doet het niet?

Wat jongerenwerk wél doet is dat het **waardering en erkenning** biedt; jongerenwerkers richten zich op het positieve.

Ze bouwen een warme band en **vertrouwen** op, werken vanuit de leefwereld en staan naast jongeren in plaats van tegenover hen. Als nodig werken ze samen met ouders van jongeren.

Vitamine A(andacht)

"Vitamine A(andacht); het gaat namelijk over het daadwerkelijk en oprecht aandacht hebben." – Ilse Duursma, wethouder gemeente Deventer

Bekijk: https://youtu.be/S1b-woiui6w

"Voor zo'n jongen is er echt een persoon nodig die hem ook kan waarderen. Die het niet altijd heeft over wat er fout gaat. Iemand die het vertrouwen van die jongen kan winnen, en een soort liefde en waardering kan geven. Ik denk dat het belangrijk is voor de groei van zo'n persoon; iets waar je elke jongere mee uit de shit kan helpen." - Marouan, Jongerenwerker R-Newt

Ook biedt jongerenwerk **vrijetijdsbesteding**. Ze voorzien in een plek in de wijk om buiten schooltijd door te brengen en nieuwe vrienden te maken.

Sociaal Werk Nederland

De rol van jongerenwerk heeft echter een grens. Jongerenwerkers zijn bijvoorbeeld geen boa's of politieagenten. Ook geldt dit voor zorg; jongerenwerkers zijn geen psychologen of jeugdzorgwerkers.

Daar waar de grenzen van het jongerenwerk worden geraakt gaan ze **verbindingen aan met andere partijen** die dichtbij jongeren staan, bijvoorbeeld school, jeugdzorg, opbouwwerk, buurtsport, cultuur, sportclubs, politie en werkgevers.

"Partijen die wij laten samenwerken met de jongerenwerker zijn bijvoorbeeld onderwijs, sociaal wijkteam, verslavingszorg, politie, GGZ, sport, cultuur. Alle partijen die in de normale omgeving van een jongeren voorkomen."
– Michiel van Willigen, wethouder gemeente Zwolle

Bekijk: https://youtu.be/Hdbt54hEo8g

Om alle jongeren mee te kunnen laten doen heeft jongerenwerk versterking nodig:

1. **Erken de bijdrage en werkwijze van jongerenwerk en verschaf voldoende budget.** Het jongerenwerk heeft van gemeenten erkenning nodig voor hun maatschappelijke bijdrage, en voldoende budget en continuïteit om die bijdrage te leveren. Bovendien wil het samen met gemeenten beslissen over de doelen waar zij voor ingezet worden en hoe dit wordt geëvalueerd.

2. **Een goed samenspel tussen jongerenwerk en jeugdzorg** kan een gunstige uitwerking hebben op de lange wachtlijsten in de jeugdzorg. Jongerenwerkers motiveren jongeren om problemen serieus te nemen en hierbij (als nodig) hulpverlening te vertrouwen en te aanvaarden. Daarnaast vinden deze jongeren in het jongerenwerk een omgeving waarin ze sociale steun vinden, kunnen werken aan zelfversterking en waarin ze via het doen van vrijwilligerswerk ervaringen kunnen opdoen om mee te doen in de samenleving.

3. **Meer jongerenwerkers.** Er zijn ongeveer 2000 jongerenwerkers in Nederland (De Meere & Stoutjesdijk, 2019), dat is maar een fractie van het gehele aantal jeugd(zorg)professionals (32.800). Hiermee hebben we in Nederland de nadruk gelegd op ‘genezen’ van jeugdproblematiek, terwijl jongerenwerkers juist bijdragen aan preventie. Sociaal Werk Nederland roept op het aantal kinder- en jongerenwerkers te verveelvoudigen

4. **Kinderwerk vraagt om een prominentere plek in jeugdbeleid.** Jongerenwerkers leggen het liefst op een zo vroeg mogelijke leeftijd de eerste contacten met kwetsbare jongeren. Hiervoor is de connectie tussen kinderwerk en jongerenwerk erg belangrijk. Maar ook kinderwerkers zijn er te weinig. Door kinderwerk en jongerenwerk in gemeenten beide goed in te bedden kan er een doorgaande lijn ontstaan.

Sociaal Werk Nederland

5. **Benut ook het potentieel van vrijwillig kinder- en jongerenwerk.** Naast het professionele kinder- en jongerenwerk bestaat er vrijwillig jeugd- en jongerenwerk zoals Scouting, speeltuinverenigingen en Genderpraatjes. In totaal gaat het naar schatting om 6000 organisaties die lokaal actief zijn. Deze organisaties zijn in grote mate complementair aan het professionele kinder- en jongerenwerk (Crabbendam & Van Dijk, 2022). Het is belangrijk dat het professioneel kinder- en jongerenwerk voldoende ruimte en mogelijkheden heeft om samenwerking met vrijwillig kinder- en jeugdwerk uit te bouwen.

6. **Stimuleer (aanstaande) studenten om het jongerenwerk in te gaan**. Er is een tekort aan jongerenwerkers in Nederland (Sieckelinck, 2022). Om het aantal jongerenwerkers te vergroten moeten de mogelijkheden bekend zijn bij aanstaande studenten. Er zijn verschillende routes om jongerenwerker te worden: via het mbo, het hbo en Associate Degrees Social Work. De HvA biedt ook een minor jongerenwerk.

7. **Onderhoud de kennis en kunde van jongerenwerkers.** Ten slotte is ook het onderhouden van die kennis en kwaliteiten van belang. Erkende vakopleidingen, het competentieprofiel van BVJong en beroepsregistratie in het beroepsregister van Registerplein helpen hierbij.

"Ik kon vrij snel na mijn minor direct aan de slag als jongerenwerker"
– IJsbrand Wiggelaar, ex-minor student HvA

Bekijk: https://youtu.be/9vWjdfE6lD8

Sociaal Werk Nederland

Bronnen

Beerthuizen, Boot, & Van Der Laan. (2021). *Monitor Jeugdcriminaliteit 2020*. WODC.

BVJong. (2022). Competentieprofiel Kinder- en jongerenwerk.

CBS. (2022). *Vooral jongeren emotioneel eenzaam in 2021*. CBS.

CPB. (2023). *Doorrekening beleidsopties voor terugdringen armoede*. CPB.

Crabbendam, Y., & Dijk, B. v. (2022). *Vrijwillig kinder- en jongerenwerk in Nederland*. Amsterdam: DSP-groep.

Meere, de F. & Stoutjesdijk, F. (2019). *Náást de jongeren. De staat van professioneel jongerenwerk in Nederland*. Verwey-Jonker Instituut.

NJI. (2021). *Kinderwerk Anno 2021: doel, inhoud en betekenis onderzocht*. NJI.

Sieckelinck, S. (2022). *Professioneel jongerenwerk: een love tori*. Academische Uitgeverij Eburon.

Sonneveld, J. (2022). *Growth opportunities in professional youth work. contribution of a multi-methodic approach on the personal development and social participation of socially vulnerable youngsters*. Tilburg University.

UNICEF. (2023). *Zorgelijk: het aantal kinderen dat in Nederland opgroeit in armoede stijgt*. Opgehaald van unicef.nl: https://www.unicef.nl/nieuws/2023-03-09-zorgelijk-het-aantal-kinderen-dat-in-nederland-opgroeit-in-armoede-stijgt

Sociaal Werk Nederland

Colofon

2023, Sociaal Werk Nederland

Kon. Wilhelminalaan 3
3527 LA Utrecht
www.sociaalwerknederland.nl

Onderzoek en redactie: DSP-groep; **www.dsp-groep.nl**
Vormgeving: 9meter; **www.9meter.nl**
Filmproductie: Aabich Media; **www.r-newt.nl**

Sociaal Werk Nederland